

LA VEU DE CATALUNYA

DIARI NO POLÍTICH, PERO CLÀ Y CATALÀ

NÚM. 7.

BARCELONA.—DIJOURS 5 D' AGOST DE 1880.

PAG. 45.

REDACCIO Y ADMINISTRACIO. — Llibreria de Teixidó y Parera, carrer del Pi, 6.

SANTS DEL DIA.—Nostra Senyora de las Neus.—QUARANTA HORAS.—Iglesia de Santa Agna.

Espectacles.

TEATRO DE NOVETATS.—Companyia dramàtica italiana.—Avuy á dos quarts de nou.—A 4 rals, La dama de las Camelias.

TEATRO ESPANYOL.—(Passeig de Gracia).—Companyia Arderius.—Avuy á dos quarts de nou, 2.ª d' abono, ab gran rebaixa de preus.—Entrada 2 rals.—Ultima representació de la sarsuela, Las dos Huérfanas.

Demá, Societat Tertulia Barcelonesa, Los sobrinos del Capitan Grant, ab gran rebaixa de preus.

TEATRO DEL TIVOLI.—Avuy, á dos quarts de nou, la aplaudida sarsuela Los comediantes de antaño, en la que hi pendrà part la senyora Alba.—Entrada 2 rals.

BON RETIRO.—Avuy á dos quarts de nou.—Doce retratos seis reales, La familia improvisada.—Lo ball, Un ramo de azucenas y Vots son triunfos.—No 's donan salidas.

PRAT CATALÀ.—Avuy, á dos quarts de nou.—Concert per la brillant Banda de Artilleria.—Entrada 4 quarts.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÈS DE ALEGRIA Y CHIESI.—Plassa de Catalunya.—Avuy á tres quarts de nou de la nit, funció de Moda en la que hi pendrán part los apiaudidíssims velocipedistas noys Elliotti.—Entrada 3 rals.

Nota.—Próximament farà son debut la familia Bradbury.

TIRO DE COLOMS Y GALLINAS, per avuy á las 3, al extrem del carrer del Bruch.

Reclams

TAPETES del **AFGHANISTAN.** Especials pera sobre-taula de menjador.
34, Tapineria, 34.

LA UNIVERSAL Gran basar de sastreria, robes fetas y á mida; carrer Nou, núm. 10 botiga.
Grandió y variat assortit de trajes última novetat, confeccionats ab l' esmero que te ja acreditat dit establiment.—Trajo complet de 6 y 112 duros fins á 15.—Local y géneros del país y extranjers separat pera la mida.—Preu fixo.—Carrer Nou de la Rambla, núm. 10, botiga, Barcelona.

ACADEMIA DE CORTE PERA 'LS SASTRES
Escudellers, 48, 2.ª
Per 30 pessetas s' ensenya á tallar en quinze lliçons. També 's construheixen trajes á mida ab la mes refinada elegancia á preus baratíssims; trajo ab jaqué 15 pessetas, trajo ab americana, 13 idem.
Escudellers, 48, 2.ª

FABRICA LA EMPERATRIZ
3 ESCUDILLERS BLANCS 3.

BOLAS DE BILLAR Dóminos, boletas, palos, tacos y demás efectesanexos, de Joan Illas; carrer de Sant Ramon, n.º 18, botiga.

ANTIGA TINTORERÍA DEL CENTRO.
CARRER DE LA LLIBRETERIA, 13.

En aquesta acreditada casa 's renta la roba de caballer sens descosirla, deixantla com nova. Especialitat en tenyir vestits de seda y mocadors de crespó. No equivocarse. Llibreteria, 13.

MODISTA Confecciona tota classe de vestits ab promptitut y Economía. Hospital, 96, pis primer. Maria Mas

METALL BLANCH GARANTIT.—Rich y abundant assortit ent tota classe d' objectes pera us doméstich, fondas y catés.—Especialitat en cuberts desde 2 rals parell. Basar Parisien, 35. Rambla del Centre al costat del Passatge de Bacardí.

Colocació Hi ha un jove llicenciat que desitja adquirir una colocació; sap llegir y escriure y te personas quel' abonan. Rahó, carrer de Gobernador, 1, porteria.

VENEREO. Sa curació es prompta, radical y segura, sense mercuri, copaiva ni altres preparacions perjudicials, per medi del AIXEROP ANTI-VENEREO DEL Dr. CASASA.—Purgacions, llagas, buhons, dolors, estrenyiments; l' venéreo, en tí, en totes las sevas formas, per crónich que siga, se cura prompte y bé ab aqueix inimitable Aixerop, exclusivament vegetal.—Vegis lo prospecte.—Dirigirse al Dr. CASASA en sa GRAN FARMACIA, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume I.

GRANATE fi, montat en or. Gran baratura en arreadas, medallons, y anellas última novetat. Basar Parisien, Rambla del Centre, 35, al costat del Passatge de Bacardí.

PEL BORRISOL ó pel moixi. Desapareix en quatre minuts usant lo DEPILATORI INGLÈS, sens que la salut ni la pell sofreixin cap perjudici. Farmácia de la Corona, Carrer de Gignás, núm. 5.

MÁQUINA DE PLANEJAR se desitja comprarne una de venturera. Dirigirse al Carrer Nou, número 47. Tomasino.

Als malalts del ventrell.

Remey prodigiós. Remey segur.—Ja no's pateix mes desd'avuy. Un metje especialista cura ab rapidés y de una manera positiva las enfermetats del estómach, ja sigan agudas, ja crónicas y qualsevol que siga son período. Consulta: de 9 á 1.—Carrer Condesa Sobradiel, número 8, principal.

HERPES, sarna, escrófulas y demás humors, aixis interns com externs. No descuidar que'l Rob antiherpétich de Dulcamara compost del Dr. Casasa, es l' únich que 'ls cura radicalment, sens que may donguin senyal d' haber existit.—Veijis lo prospecte.—Unich deposit.—Gran Farmacia del doctor Casasa, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume I.

RELOTJES Nou y variat assortit en remontoirs desde 2 duros un. En níkel máquinas garantidas per 5 anys, desde 4 duros. En plata desde 5 y en or de lley desde 18 duros. Basar Parisien, Rambla del Centre, 35, al costat del Passatge de Bacardí.

Economía doméstica.

PREUS corrents á la menuda dels articles de consum doméstich, en los mercats de Barcelona en lo dia d'ahir.

Bou de 1.ª á 22 quarts tersa, ab os;	á 28 id sense
Id. de 2.ª á 18 id.	id. id. á 24 id. id.
Id. de 3.ª á 14 id.	id. id. á 20 id. id.
Badella á 24 id.	id. id. á 34 id. id.
Moltó en general.	á 22 id tersa
Id. en las taulas de preferencia.	á 19 id. id.
Cap de Bou.	á 14 id. id.
Pota de id.	á 10 id. id.
Tripa de id.	de 18 á 20 id. id.

Cap de Badella.	á 16 id. id.		
Pota de id.	á 12 id. id.		
Tripa de id.	de 20 á 24 id. id.		
Tossino. Carnsalada.	de 24 á 26 id. id.		
Llangonissa.	á 7 id. id.		
Pernil de la terra.	á 5 id. id.		
Butifarra blanca.	á 6 id. unsa.		
Id. negra.	á 3 id. id.		
Peras camosinas	á 5 y 6	quartos	la lliura.
Pebrots á 1 quarto un.			
Patatas.	á 2	id.	id.
Sigrons	á 4, 6 y 8	id.	id.
Peras piconas, las bonas á 2		id.	id.
Id. Mascarolas	á 3 y 4	id.	id.
Tomatechs de Mataró.			
De pera á 4 y 5 pessetas quintá.			
Ensiam, 1 un quarto.			
Ous del país á 5 rals la dotzena.			
Id. estrangers á 4 rals y mitx id.			
Préssecs los millors á 2 y 3 quartos un.			
Taronjas á 12 y 14 quartos dotzena.			
Monjetas tendras Tarragoninas			
son las millors; petitas á 4	quartos	lliura.	
Id. id. de las grossas á 2 y 3	id.	id.	
Id. id. rénegas á 2 y 3	id.	id.	
Albergínias á 2 1 y 2 quartos una,			
Figas flors á 6 quartos dotzena.			
Cols á 1, 2 y 3 quartos una.			

5 Pescaterías. — *Mercat del demati.*—Poch assortit d'illus y llenguado s venian á pesseta la tersa, las móllaras á 26 quartos, la castanyola á 16 y tallada á 20, boga y saító á 18, sardina á 14 y sardineta á 10.

Mercat de la tarde.—Las mateixas calitats de peix que 'l demati, venentse poch mes ó menos é idéntichs preus.

¡BARRINA!

....Amaro e noia
la vita, altro mai nulla; e fango è il mondo.
T'acqueta omai. Dispera
l'ultima volta. Al gener nostro il fato
non donò che il morire....
Leopardi (A se stesso) (1).

¡En Bartrina ha mort! A dos quarts de quatre de la matinada d'ahir va apagar-se aquella inteligencia poderosa; va deixar de glatir aquell cor que tan sentia; va apagar-se per sempre aquella mirada que tant deya: *Al gener nostro il fato non donò che il morire*, hauria dit ell si en l'acte d'abandonar la vida hagués estat en lo plé de sas facultats, repetint los versos de son poeta predilecte que 'ns serveixen d'epígrafe.

¿Quí es en la nostra terra que no coneixia á n' en Bartrina? ¿Quí no l'admiraba, qui no 'l volia? ¿Quí no havia passat horas y horas ab la boca badada escoltant aquells pensaments tan simpátichs com originals que prodigaba en sas conversas? ¿Quí no s'havia extassiat contemplant á n' aquell noy que era tot un home, ó millor, á n' aquell home que semblaba un noy? ¿Quí no te grabada en la memoria alguna d'aquellas poesias en que tractaba ciencia, ó alguna d'aquellas lucubracions científicas plenas de poesia? ¿Quí no l'hi havia posat carinyo al veure sols sa figura simpática y expressiva, reflexo fidel de sos sentiments é ideas? ¿Quí, finalment, al véurel decandintse y aniquilantse per graus en los darrers mesos de sa existència, no havia imprecato á la naturalesa per no haber posat un cos robust á las órdenes d'aquella inteligencia poderosa, armonisada ab una imaginació exuberant y dominada per un cor que jamay volgué rendirse á la evidencia trista que aquella inteligencia li feya coneixe?

(1) Despres d'haber posat aquest lema hem vist que, per rara coincidencia, una part del mateix havia posat en Bartrina á «Epístola», premiada en los Jochs Florals y publicada en lo «Llibre d'or».

Comprenrán los nostres lectors que no l'haguém cambiat, sino que al contrari, haguém cregut que realment l'havian escullit bé.

L'únich que faltaba á n' en Bartrina era realment un cos d'atleta. Tot lo vigor de sas facultats s'estrellaba en la debilitat de sos membres. Per aixó li era tan simpátich en Leopardi; per aixó sos cants están impregnats de la trista melancolia del poeta italiá; per aixó s'ha extingit la seva vida física quan la moral tot just comensaba. Ha mort á trenta anys; es á dir, quan entraba en la vida.

En Bartrina no te cap historia. Va neixen en Reus, l'any 50, d'una familia tan modesta com apreciada, y va fer lo que fan tots los noys en la nostra terra. Despres d'haber anat á estudi de primeras lletres, va comensar la segona ensenyança, pero no va acabarla. La seva imaginació divagadora no podia subjectarse á las estretas miras dels nostres establiments oficials, y durant molts anys va ser tingut com un jove vulgar en la nostra terra dels títols y diplomas. ¿Cóm podia saber res un noy que ni tant sols batxiller era? Per aixó sa familia va voler que fos alguna cosa, y quan ja tenia vint y quatre anys va indicarli que prengues un títol.

Aixó succehia al mes de Juny, y li faltaban sis assignaturas per tenir lo batxillerat. Allavoras hi havia llibertat d'estudis, y al sentir la súplica de la seva familia, va voler complaurela, y ab lo somris en los llavis va prométreli que en los próxims exámens se faria batxiller. En Octubre va ser batxiller ab las millors notas, y aquest es l'únich títol que va obtenir en sa vida.

Fins allavoras no havia en Bartrina sortit de Reus sino per curtas temporadas, y allí, com pot suposarse, no podia fer mes que vejetar. Prenia part en tota la vida científica y literaria que hi havia en aquella ciutat; colaboraba en tots los periódichs liberals que 's publicaban; se comunicaba ab algunas personas ilustradas de fora de Reus, pero no passaba d'aquí. Per fortuna fa quatre anys y mitx sa familia va trasladarse á Barcelona, y desde allavoras va tenir camp mes ample. Al cap de quinze dias era ja l'ànima de tots los círcols; per tot arreu lo demanaban y l'escoltaban; per tot arreu lo volian y estimaban.

Desde sa estancia en Barcelona ha escrit ó colabrat en varios periódichs ó revistas: en la *Gaceta de Catalunya*, en lo *Diluvio*, en lo *Diari Catalá*, en la *Renixensa*, etc., etc. Havia entrat de redactor en lo *Diluvio*, quan sa debilitat va convertirse en malaltia, y la malaltia en mal de mort. Prou sos amichs metjes van apurar los recursos de son art; prou lo mateix pacient feya esforços per dominar al mal que l'extenuaba, pero tot ha sigut inútil. Fins en sa desconfiansa en los procediments d'una ciencia, que no ha nascut encara y qual ineficacia coneixia, volgué entregarse á la medicina popular. ¡Ni l'element popular ni 'l que blasona de científich han trobat encara cap medi per contrariar las forsas de la naturalesa quan han entrat en lo período destructiu, que es una de las evolucions de la vida!

Si 'n Bartrina no té historia, tampoch deixa obras que siguin la sintessis de la seva personalitat. Deixa escritas varias pesas de teatro, representadas ab éxit baixseudónim; deixa un tomet titolat *Algo*, que val tant or com pesa; deixa poesias y articles dispersos en periódichs y revistas; deixa molts apuntes y treballs embastats, pero en cap d'aquestos treballs pot judi-

cársel. Millor que en lo conjunt pot judicársel per poesias soltas, com per exemple la següent, que es una de las que millor condensa son carácter, y que ha meregut l'honra de ser traduhida á varias llenguas.

Diu aixís:

DE OMNI RE SCIBILI

¡Todo lo sé! Del mundo los arcanos
ya no son para mí
lo que llama misterios sobrehumanos
el vulgo baladí.

Solo la ciencia á mi ansiedad responde,
y por la ciencia sé
que no existe ese Dios que siempre esconde
el último porqué.

Sé que que soy un mamífero bimanio
(que no es poco saber)
y sé lo que es el átomo, ese arcano
del ser y del no ser.

Sé que el rubor que enciende las facciones
es sangre arterial;
que las lágrimas son las secreciones
del saco lacrimal;

que la virtud que al bien al hombre inclina
y el vicio, solo son
partículas de albúmina y fibrina
en corta proporción;

que el génio no es de Dios sagrado emblema,
no señores, no tal!
el génio es un producto del sistema
nervioso cerebral,

y sus creaciones de sin par belleza
solo están en razon
del fósforo que encierra la cabeza
¡no de la inspiración!

Amor, misterio, bien indefinido,
sentimiento, placer....
¡palabrotas vacias de sentido
y sin razon de ser!...

Gozar es tener siempre electrizada
la médula espinal,
y en sí el placer es nada ó casi nada,
un óxido, una sal.

¡Y aun dirán de la ciencia que es prosáica!
¿hay nada vive Dios,
bello como la fórmula algebraica!
 $C = \pi r^2$!

¡Todo lo sé! Del mundo los arcanos
ya no son para mí
lo que llama misterios sobrehumanos
el vulgo baladí....

Mas ¡ay! que cuando esclamo satisfecho:
¡todo, todo lo sé!....
siento aquí, en mi interior, dentro mi pecho,
un algo.... un no sé qué!....

També son características las següents:

A MA ESTIMADA

—¿A qui estimas mes—li deya—
á mí ó á Nostre Senyó?
y al notar sa confusió
de pler y de goig somreya.
Ella 'm deya:

—Tú ets ningú;
á Nostre Senyor.

Y al veure
que jo la volia creure
me deya á l'orella:

—A tú!

¿PER QUÉ SERÁ?

Sis días Deu empleá
del mon en la creació

y al seté va descansá
trobant que 'l mon era bó.

Fa un grapat de milers d' anys
que l' home aqueix mon millora,
y viu ab constants afanys,
y no descansa ni un' hora;

Y encar que bonas cullitas
ha tret del sabé en lo camp,
y al mar ha aixamplat las fitas
y ha fet fer bondat al llamp,

y ha descobert de sa historia
los primitius fonaments,
y á son carro de victoria
hi ha junyit als elements,

y encar que té la esperanza
de més, ab tot y ab aixó
ni ha descansat, ni descansa,
ni troba encara al mon bó.

Aquesta última poesia va ser publicada
en lo DIARI CATALÁ, aixís com també la
següent:

CANSÓ NIHILISTA.

LO QUE DEIXAN UNS FONAMENTS.

Ja estich cansat de patí
y de aguantá' sempre pés
per qui no ho sab agrahí
ni 's recorda may de res.

Me van fé, ab gran rimbombori
posant la pedra primera,
per aguantá' un oratori
que ab son pés me desespera;

Després van alzar al doble
de mas murallas la altura
per fer un pis per un noble;
¡prou será sa sepultura!

Y are l' amo, refiant
en que ja soch prou macís
perque hi visqui un comerciant,
vol pujar un segon pis.

Després de Deu, la noblesa,
are van dalt los dinés,
y jo aguantant ab firmesa
y vinga pés, y mes pés!

Pero en queixas lo temps perdo;
sento soroll, l' amo vé...
¡y son pés me falta!... M' esquerdo,
y ¡m'enfonch y l' esfondré!

Pero hem dit avans que ni 'ls tometes
ni las mateixas poesías soltas son la sín-
tèssis de la personalitat d' en Bartrina.
La seva vida va ser una febra continua-
da, y no tenia materialment temps de
escriure lo que concebia. Per tal motiu
habia de sentirsel quan pujaba á la cáte-
dra d' algun Ateneo y s' esplayaba á son
capitxo. En l' «Ateneo Barcelonés» va
comensar á dar una série de conferencias
sobre «América pre-colombiana», y
quan habia interessat á tot lo públich
que no estava acostumat á sentir tanta
brillantó y tanta solidés agermanadas,
una Junta de sábis de carró, que allavo-
ras pretenia monopolisar lo moviment
científich de Barcelona, va teparli la bo-
ca, per complaure als elements que no
haurian passat per menos que per cre-
marlo, si haguessin pogut. Pero si no va
poder esplayarse en l' «Ateneo Barcelo-
nés», va venir l' «Ateneo lliure», del que
fou un dels fundadors, y en sa cátedra
va poder presentarse tal com era. Lo ma-
teix era anunciar una conferencia d' en
Bartrina, que omplirse de gom á gom la
sala, y ningú haurá olvidat encara la se-
va presentació del Fonógrafo de 'l Edis-
son y del «Condensador cantant»; las se-
vas conferencias sobre 'ls «Viatjes del
Stanley al Africa», sobre las «Supervi-
vencias de la historia», etc., etc, Al veu-

re son éxit, los mateixos *sabis* del «Ate-
neo Barcelonés» degueren arrepentirse
de sa obra, y avergonyits van deixar un
lloch que no sabian ocupar; de manera
que pot ben assegurar-se que las brillants
lucubracions d' en Bartrina en l' «Ate-
neo lliure», van contribuir poderosa-
ment á despertar al «Barcelonés», y van
ser una de las concusas del moviment de
que en lo passat any académich ha dat
mostras.

En aquellas conferencias aparexia com-
pletíssima la personalitat d' en Bartrina.
May s' habia dat compte de que sapigués
parlar en públich, y no obstant sos dis-
cursos eran mes atractius que 'ls de molts
que tenen gran fama d' oradors. Parlaba
sense cap afectació, y tal com li rajaba;
era molts vegadas deslligat; s' embranca-
ba quasi sempre en divagacions que 's se-
paraban del tema: pero ho feya d' una
manera tan natural; era tan simpática sa
veu y sa figura; tractaba las materias mes
profundament científicas ab tanta claretat
y tan al alcans del auditori, encara que
's formés en sa majoria de senyoras; las
amenisaba ab comparacions y descrip-
cions tan poéticas; sas divagacions eran
tan oportunas, que á las duas paraulas ja
s' habia captat las simpatias del auditori,
y als pochs párrafos no 'l deixaban sentir
los aplausos y 'ls hurras. La complicada te-
oria del fonógrafo, la de la máquina Gram-
me, ó la del teléfono, esplicadas per ell, eran
compresas aixís pe'ls que profundisaban
la ciencia com pe'ls que ni rudiments ne
tenian.

Pero si las conferencias y discursos sin-
tetisan la personalitat d' en Bartrina mes
que las sevas obras, res lo daba á coneixe
en tota sa valua com la vida íntima. Re-
cordem encara los ratos deleitosos que ha-
bian passat escoltantlo esplicar entre qua-
tre amichs «Las aventuras póstumas de
don Joan Tenorio,» ó posant en son punt
lo bon sentit popular fins en medicina y
astronomia per medi dels refrans y adagis.
May se'ns esborrarán de la memoria aque-
llas escenas mitx serias mitj grotescas á que
daba lloch, quan al acostárseli algun d'
aquells sabis de carró á que hem aludit
avans, tractaba ab ell algun assumpto so-
bre 'l que s' habia ocupat tota sa vida, y
'l deixaba ab un pam de nas, donantli so-
bre la marxa solucions que may habia ni
sapigut sospitar. Sempre tindrem á la me-
moría aquella erudició inverossímil, que
lo mateix ponderaba 'l vigor del teatro
grech, que l' apassionadament del drama
romántich; que desentranyaba los con-
ceptes mes obscurs de Petroni, y ende-
vinaba la intenció profunda de las bufo-
nadas de Rabelais; que coneixia 'ls poe-
mas sagrats del Assia, y los escrits asce-
tichs-revolucionaris dels Pares de la Igle-
sia, y que tot ho posaba en lo seu verda-
der punt, sens deixarse influhir per la
tradicció ni pe'l convencionalisme. Allí hi
habia 'l verdader Bartrina; allí 's veyá en
aquell jove imberbe una verdadera gloria
catalana, molt mes sólida que molts al-
tres que's pregonan á so de bombo y cam-
panillas.

Y encara mes que en tot aixó, 's veyá
son valiment en la vida íntima. Nosaltres
que 'ns gloriem de coneixela, podem as-
segurarho. Aquella falta d' ambició;
aquella recitit may desmentida de con-
cepte; aquella candidés quasi infantil al
judicar als homens y 'ls fets pe'l cor y no
pe'l cap; aquella delicadesa de sentiments

al analizar las passions propias, fan per
nosaltres sa perdua iareparable. L' amor
y l' amiatat omplian la seva existencia. L'
amiatat, lo carinyo á la seva familia, no
'ls amagaba, puig que 'ls sentia y no tenia
perque amagarlos. Del amor no'n parlaba
quasi may, perque era son secret, que sols
revelaba en lo seno de la mes íntima con-
fiansa. No sabem si ningú mes coneix
aqueix detall importantíssim de la seva vi-
da; pero sigui com se vulgui, respectant sos
desitjos, per lo que á nosaltres toca, ab ell
passará á la tomba.

Tal era en Bartrina. Avuy ¡ha mort!
¡Una llágrima, donchs, que surt del cor,
sobre sa tomba y la seguretad de que may
será olvidat, es l' únich que podém dar sos
amichs en aquestos moments suprems!

V. ALMIRALL.

Part literaria

JOAN EUGENI HARTZEMBUSCH.

La literatura espanyola, acaba de pér-
dre ab la mort de don Joan Eugeni Hart-
zembusch, una de las sevas glorias mes
llegítimas. No era un escriptor superfir-
cial, com una inmensa caterva que tormi-
gueja per la capital d' Espanya, sino que
era un dels homes mes instruhits dels
que han cultivat las lletras espanyolas,
dramátich insigne, coneixedor eminent
del llenguatge y bibliófil conciensut, y ab
tot aixó, era amable de carácter y modest
en extrem, qualitats excepcionalíssimas
entre 'ls escriptors de la Cort.

Nasqué en Madrit en 6 de Setembre de
l' any 1806, essent son pare un ebanista
alemany. Tenia dos anys quan se li morí
la seva mare. Son pare li feu estudiar lla-
tí y filosofia, pero 'l destinava á son ma-
teix ofici, y trevallant d' ebanista passá 'ls
anys de sa primera juventut.

A la edat de 15 anys, va assistir per
primera vegada á una funció en lo teatro
del Príncep. Se representaba la ópera de
Rossini *Antinóo en Eleusis* y 'l sainete de
don Ramon de la Cruz, *El Tordo*; y
aquella nit comensá á desenvolllarse en lo
jove ebanista sa decidida afició á la lite-
ratura dramática, en la que tant debia so-
bressortir.

Sos primers ensaigs se reduhiren á tra-
duhir del francés algunas comedias, que
no 's representaren. En 1829 va refundir
la comedia de Rojas, *El amo criado*; des-
prés los *Empeños de un acaso*, de Calde-
ron de la Barca; y posteriorment *La con-
fusion de un jardín*, de Moreto. La pri-
mera d' aquestas refundicions y las tra-
duccions del francés *El tutor* y *El regre-
so inesperado*, se representaren obtenint
un éxit mitjá. Mes tart arreglá una come-
dia antiga titulada *La Restauracion de
Madrid*, que á pesar de lo esmerat del seu
trevall, siguié xiulada en lo teatro del
Príncep. Perseverant, com pochs, en la
seva afició, va traduhir l' *Edipo*, de Vol-
taire, y la *Méropé*, d' Alfieri, y escrigué
duas obras originals, la tragedia *Medea* y
'l *Don Fernando de Antequera*, pero cap
d' aquestas se posaren en escena.

En las obras del Estament de Próceres
trevallá per última vegada Hartzembusch
com ebanista. Allavors comensá á estu-
diar taquigrafía, y al poch temps fou ocu-
pat com á taquígrafo en la *Gaceta* y des-
prés en lo *Diario de Córtes*.

En 1836 se representaren *Los Amantes de Teruel*, drama en cinch actes, en prosa y vers, escrit ab passió y sentiments, en lo que s' hi veu al poeta coneixedor del cor humá.

En Larra parla ab entussiasme de la primera representació d' aquesta obra, sense coneixe al autor.

«Lo drama que motiva aquestas líneas, diu aquell célebre crítich, te en nostre pobre judici bellesas que posan al seu autor no sols fora de la línea del vulgo, sino que 'l distingeixen també entre escriptors de nota. Sincerament li debem alabansa...: sol se presenta l' autor de *Los amantes de Teruel*, sense pandilla literaria darrera d' ell, sense alta posició que l' abone; no 'l coneixém; pero nosaltres, tenim á ditxa fer justícia al que 's presenta reclamant nostre fallo, ab memorials en la ma com *Los amantes de Teruel*.» Y després alaba la versificació, l' estil y lo castís del llenguatge.

Desde aquesta fetxa l' Hartzembusch si gué conegut y admirat en lo mon literari y entre las obras que li han sigut mes aplaudidas, recordarém, *Doña Mencía*, *Don Alfonso el Casto*, *La Jura en Santa Gadea*, *La ley de raza*, *Un sí y un no*, ó *La archiduquesita*, *El mal apóstol y el buen ladrón* y las comedias de mágica *La redoma encantada* y *Los polvos de la madre Celestina*, que 's podén pendre per modelos en lo seu género.

Sos treballs com á comentarista del don Quixot de la Manxa y com á colector en la Biblioteca d' autors espanyols, editada per Rivadeneyra, son una bona mostra dels estudis literaris ab que tant profitosamente passava la vida.

Era don Joan Eugeni Hartzembusch, un dels individuos de número que mes honravan á l' Academia Espanyola, y Director de la Biblioteca Nacional, en qual càrrech no li dehuen serveys de poca importancia la literatura y las ciencias.

Lo dilluns passat, un telégrama 'ns comunicá la trista nova d' haber mort en aquell mateix dia en Madrit, aquest ilustre poeta y sabí eminent, tant considerat en l' extranger com en son mateix país.

LA VEU DE CATALUNYA, condolintse de tant irreparable pèrdua, s' uneix de tot cor al pesar que afligeix per tal motiu á las lletras espanyolas.

C. R.

Barcelona

Descarrilament.—Ahir se deya que 'l primer tren procedent de Tarragona havia descarrilat prop del Vendrell, quedantse las rodas de la máquina ensorradas fora de la via.

No 's tenia notícia de cap desgracia personal.

Volguent nosaltres averiguar detalls, vam anar ahir vespre á informarnos en las agencias que dit camí de ferro te establertas, y ab gran sorpresa en totas ellas lluny de darnos datos y detalls, van fer-nos misteris que 's prestaban molt á produhir alarma.

Tal conducta, que no sabem si las agencias la segueixen de *motu propi* ó per instruccions de las companyias, es verdaderament incalificable.

Per tot arreu, quant succuheix algun accident en qualsevol via, lo primer que fan las companyias es posar á disposició

del públich tots los detalls; per tranquil·sarlo si no hi ha hagut desgracias personals; per enterarlo y perque cada qual sápigá á qué aténirse, si n' hi ha hagut. Aquí per medi del misteri, de la reserva, y moltes vegadas dels mals modos, sols se logra que las cosas s' abultin y prenguin proporcions, y que 'l públich estigui agitat é intranquil.

Tínguintho entés aixis las companyias, y cambihin de rumbo, si no volen que ab rahó las acusém de no coneixe sa misió ni 'ls debers que aquesta 'ls imposa.

Masurka nova.—Ab lo títol d' *El as de oros* n' ha compost una lo jove don Ricart Sendra, la qual s' estrenará en los balls de societat que dissapte y diumenje vinent donarán los vehins del carrer de Santa Madrona de la Barceloneta. La orquesta que executarà lo programa es la dels *Jusepets*. Los adornos corren á càrrech del acreditat adornista senyor Viñals.

Escándols en la Creu Cuberta.—Días enrera alguns dels nostres colegas van queixarse de las escenas poch edificants á que donan lloch los guardas de consums de la Creu Cuberta. Avuy hem de ser nosaltres los que 'ns queixém d'un escándol nou.

Entre quatre y cinch de la tarde d' avans d' ahir baixaba de Sans lo cotxe número 12 de la tranvia, y al arribar á la Creu Cuberta los guardas van registrar-lo com de costum. Sembla que una dona portaba un petit bulto, y al preguntarli si duya res de pago va respondre que sí, pero que preferia entregar tot quant portaba que no pas baixar del cotxe.

Aquesta resposta tan senzilla va sulfurar al guarda, lo qui, agafá á la dona pe 'l bras, y á reboladas va ferla anar desde 'l devant del cotxe á la plataforma del darrera, y allí junt ab un altre company, va comensar á registrar-la de tan mala manera, que van deixar-li tota la roba estripada, en tant que un tercer guarda, desde terra, sense cap mirament li treya de sota las faldillas lo petit bulto que ella los volia entregar voluntariament.

La dona may va ressistir ni va fer res mes que plorar. Per fortuna aquell cotxe duya poch's passatjers, y tot va reduhirse á un escándol. Si hagués anat plé, no sabém lo que hauria succehit, pero pot afirmarse que no n' hauria pas sortit ben parat lo principi d' autoritat.

Senyor alcalde, vosté que es lo jefe dels guardas de consums, ¿no podria evitar que 's reproduhissin tals escandols, dant ordres racionals y sérias, y fentlas cumplir?

L' Ajuntament y 'ls bombers.—Los atrassos que l' Ajuntament debia al cos dels bombers, varen saldarse avans d' ahir fins al dia últim de Juny passat, entregantlos lo Municipi la respectable cantitat de 3,700 pessetas.

Concerts en projecte.—Los alumnos de la escola de cegos de la Casa Provincial de Beneficencia de Tarragona han projectat donar concerts musicals en algunas poblacions de Catalunya. Se diu que dintre poch's dias ne donarán en algun teatro d' aquesta ciutat.

Dentista.—Lo Dr. Benete, reputat cirurgiá-dentista, acaba de establir son gabinet en lo Passatge del Crèdit, 3, segon, habent montat son establiment á l'

altura dels que de mes reputació gosan en l' estranger.

Arrivadas.—Se trovan en nostra ciutat de regrés de un llarch viatge per Bèlgica, Alemanya y Suissa los coneguts é intelligents arquitectes senyor Vilaseca y Domenech.

L' objecte de son viatge no sigué altre que 'l de visitar los primers edificis que destinats á l' ensenyansa, hi han en aquestas nacions, á tí d' ultimar los planos del Institut, que deu aixecarse en nostra ciutat y que ells han de dirigir, segons acort de la Diputació, per haver guanyat lo premi en lo concurs que per aixó 's celebrá.

Ball nou.—Per lo benefici del intelligent director coreogràfich don Ricardo Moragas, que ha de donarse en lo teatro del Bon Retiro en un dia de la próxima setmana, s'estrenará un ball titulat *Apolo y Terpsicore*, original del mateix beneficiat.

«L' As d' oros».—Vist l' éxit obtingut per lo setmanari catalá titulat «L' As d' oros», aqueix periódich desde 'l número vinent anirá il·luminat ab caricaturas degudas al llápis del jove dibuixant en Frederich Prieto, ja bastant conegut per aquesta mena de treballs.

Atropell.—Ahir dematí fou atropellat un noy en lo carrer de l' Hospital devant del d' Egipcias, per un carro de Sant Vicens dels Horts.

Arrivada.—Se troba en nostra ciutat lo Excelentísim Sr. General Gobernador militar de Mahó, que ha obtingut llicencia pera passar aquí una temporadeta.

Coronas fúnebres.—Sobre lo féretro de nostre malaguanyat company don Joaquim María Bartrina, que com dihem en altre lloch d' aquest número, será conduhit al cementiri á las deu d' aquest dematí, sabém que se hi colocarán com á mostra de gratitut, distinció y companyerisme, varias lucosas coronas entre las que se hi trovarán las següents: de la Redacció de *El Diluvio* de la del *Diari Catalá*, *Gaceta de Catalunya*, *La Renaixensa*, *Campana de Gracia*, *Esquella de la Torratxa*; de las Associacions *Ateneo Lliure de Catalunya* y *Ateneo Barcelonés* y altre en quals llassos hi va la següent inscripció: *Los Catalanistas á son amich Joaquim Maria Bartrina*.

Benefici del Sr. Ceresa.—Concorregudíssima se veje la funció que á benefici del apreciable primer actor Sr. Ceresa, tingué lloch avans d' ahir en Novetats.

Com saben nostres lectors se posá en escena la preciosa comedia d' Octavio Feuillet *Il romanzo d' un giovane povero* producció coneguda ja de nostre públich per haberla representat temps passat la companyia italiana del Sr. Salvini y no fa tant temps per los germans Calvo y senyoreta Boldun.

Lo desempnyo que capigué á n'aquesta comedia no sigué tant satisfactori com lo de moltes altres que dita companyia ha posat en escena desde que 's trova en Barcelona, si be destacaren especialment lo beneficiat, la senyora Marini y 'l senyor Zoppetti, quins obtingueren numerosos aplausos essent cridats á l' escena en companyia dels altres actors.

Lo actor qual nom sentim no recordar,

que desempeñá lo paper de *Laroque*, estigué be en certas escenas y en otras un tant exagerat. També fou aplaudit.

Malaltia.—L'actriu del Teatro Catalá donya Mercés Abella, que estava contractada per la temporada próxima, s'ha vist obligada á rompre la contracta, perquè l'estat de la seva salut no li permet permeneixer en aquesta capital.

Es probable que avuy ja haurá sortit cap á Valencia, d'ahont desitjariam que 'n retornés completament restablerta.

Invitació.—Segons podrán veurer nostres lectors en lo lloch corresponent d'aquest número, la Junta de Govern del «Ateneo Lliure de Catalunya», ha acordat dirigir una invitació á tots sos sócis pera que assisteixin al corteix fúnebre del que fou son amich y nostre, l'escriptor don Joseph Maria Bartrina.

Robos.—D'una habitaació del carrer de Sant Martí, foren robadas ahir ab fractura de porta 17 pessetas y algunas pessas de roba.

També entraren los lladres en un pis del carrer Major de la Barceloneta, sorprenent á una rellogada que hi havia, portantli una carta dirigida als amos del pis. La pobre dona al obrir fou agafada per aquells homes, 'ls quals lligantla y posantli un mocador á la boca, la amenssaren de mort si donaba un sol crit.

Al veurers duenyos del pis los lladres, comensaren á despanyar mobles y treure robas y efectes, emportantsen á la fi uns cinquanta cinch duros que 'l llogater tenia en un bagul, y fugint sense que ningú sapigués lo fet fins mes tart.

Certámen musical.—La Societat recreativa de Valencia anomenada «El Iris», publicá 'l programa d'un certámen musical al que hi invitava á tots los professors de la Península é Islas Balears, essent lo límit de la presentació de composicions lo dia 15 de Maig, y diehent en lo article 17 del programa, que 'ls premis s'entregarian en sessió pública en un dels dias de la fira de Juliol.

Han passat tots los dias de la fira, y no tant sols no s'han repartit los premis, sino que ni se sab quinas composicions han sigut premiadas.

Com que s'enviaren á Barcelona molts programas y alguns professors d'aquesta capital corregueren al certámen, desitjariam sapíguer perquè no s'ha complert ab lo ofrescut en lo repetit programa. Alguna rahó hi haurá, pero convindria que 's fés pública; sobre tot tractantse de Valencia, ahont afortunadament se publican molts periódichs, per medi dels quals «El Iris» podria explicar los motius que tingué pera no haber adjudicat los premis d'aquell concurs.

Reproducció.—Avuy en lo concorregut teatro del Tívoli, se posará en escena la preciosa sarsuela en tres actes *Los comediantes de antaño*, en la que hi pendrá part la distingida triple senyora Alba. S'están perfeccionant nous trajos baix figurí del senyor Soler y Rovirosa pera presentar, quant antes, *Lo Rellojete del Montseny* ab mes luxu que may. En lo ball final d'aquesta mágica debutará la primera bailarina senyora Nardini y la companyia de ball. Lo senyor Soler está renovant las catorse notables decoracions que te la obra.

Casas de Socorro.—Ahir foren au-

xiliats en la casa de Socorro del districte segon, un home ab contusions en la má esquerra y genoll dret, per caiguda al baixar del tran-via, y altre, ab ferida contusa en un dit de la má per aplastament.

En lo districte quart, una noyeta ab una contusió en lo peu dret, per caiguda d'una roda d'un carro; un jove, manobra, ab varias feridas contusas y fractura d'alguns ossos del cap, ab escoriacions y contusions en diferents parts del cos, ab pérdua de las facultats intelectuales é insensibilitat general, per caiguda desd'una bastida, per son estat grave continúa en las enfermerias de la Casa; una noyeta ab mossegada de gos en la cuixa dreta; un jove ab luxació de la galta; un home ab una ferida incisa en la má dreta produhida ab un ganivet, y un noyet ab ferida contusa en lo dit petit esquerre, ab desimplantació de l'ungla, per agafada de màquina.

CIENCIAS, ARTS, BIBLIOGRAFIA, etc., etc.

Vista de Barcelona.—En los aparadors de la botiga que en lo carrer de Fernandó té establerta lo senyor Segur, se hi trova exposada una vista de Barcelona que 's suposa presa á l'altura de 350 metros sobre 'l nivell del mar, per la part del fort de Sant Cárlos.

Aquesta vista es perfecta en quan á perspectiva y dibuix, honrant per lo tant al senyor Casteluchó que es qui l'ha executada. En ella 's consideran fetas ja totas las obras en construcció.

Una cosa 'ns ha estranyat, y es que dona també per feta, de cap y de nou la Plassa de Toros, cosa que creyem que un cop realisadas las milloras que en lo plano venen ja acabadas, nostre poble tindrà ja la suficient ilustració pera que no existeixi aqueix padró de ignominia.

Aquesta vista será executada al cromo en la tipo-litografia del senyor Verdager, lo que 'ns escusa de dir que un cop sortida de sos tallers estará tant bé com lo original.

«Los animales pintados por si mismos.»—Havem rebut los quaderns 20 y 21 de aquesta obra, que publica lo anomenat editor D. C. Verdager.

Quadern tercer d'una obra científica.—Hem rebut lo quadern tercer de la obra castellana, titulada «Nous elements de Patologia y Clínica Médicas» dels doctors Laveran y Teissier y traduhida per don L. Formiguera y Miguel Fargas. Se ven á 9 rals l'exemplar en las principals llibrerias.

Polka nova.—En lo concert que avuy donará en lo «Prat Catalá» la acreditada banda d'Artilleria, s'estrenará la polka titulada *Mercedes*, que segons diguerem fa dias, va escriurer lo conegut compositor don Enrich Martí.

Aclaració sobre la «Catalanista Democrática.»—Alguns de nostres colegas han dit que en lo dinar literari que 's celebrá lo diumenje últim en lo restaurant de Ambos Mundos, en obsequi particular á alguns dels poetas premiats en *L'Aranya*, se acordá fundar una nova associació titulada *La Catalanista Democrática*, al objecte de contrarestar, entre otras cosas, la influencia pernicioso que en la literatura catalana, en las ciencias y las arts podrian imbuir las asociaciones *Catalanistas-católicas*, conduhintla cap al retrocés.

Nosaltres no habiam volgut dir encare res sobre 'l particular, perquè si be es cert que al iniciarse la idea de la nova societat tots los allí reunits manifestaren sa més entusiasta adhesió, no quedá encare constituída, puig solsament s'acordá lo nombrament d'una comissió pera estudiar la manera de portar á cap dit projecte d'un modo digne y útil á la idea catalanista.

Celebrariam en extrém que sos iniciadors logressen l'objecte que 's proposan, puig nosaltres som amichs de tota idea que conduheixi cap al progrés, siga en lo sentit que 's vulga.

«Revista Catalana.»—Hem rebut lo número 2 de la *Revista Catalana* que 's publica en Manresa. Conté importants treballs en prosa y en vers dels senyors Masriera, Garriga y Lloró, Baruta, Combas, Omarch, Fins y altres; en resúm, dit número no desmereix en res del anterior, per lo qual esperem que tindrà una bona acullida.

Las afecciones del fetje, indisposiciones biliosas, migranya, etc., 's curan perfectamente ab l'us de las Pildoras Sanativas del doctor Jayne de Filadelfia, obrant com un laxante egeneral; remouhen tota irritació y materia fecal dels budells, cambian gradualment las secreciones viciadas del cor y budells y restitueix aquestos órgans á una condició sana.

Manteniu pura la sanch per medi del us del Alteratiu del doctor Jayne de Filadelfia, y purgareu vostre sistema de molts elements malignes, que deixantlos á sas amplas, pujan desarrollarse en alguna enfermetat escrofulosa, atxach cutáneo, afección mercurial, Escorbuto ó Paperas. Aqueix Alteratiu quant entra en circulació, purga enterament la sanch y remou qualsevol tendència morbosa als atachs que existeixen en lo sistema.

Catalunya.

Valls 3.—La guardia civil d'aquest punt practicá un reconeixement en una barraca de Picamoixons, propietat de un llicenciat de presiri nomenat Anton Carreras (a) Paño, sospitant que era un dels principals lladregots de la comarca, y dongué per resultat lo trovarli 96 efectes la major part robats del camp; entre ells una escopeta, 16 trampas pera conills y 4 pera perdius y 4 claus de porta.

Dits objectes han sigut depositats en la casa de la Vila per si algú 'n reconeix cap que siga de sa propietat.

Garriguella 3.—Ha sigut assassinat un tractant de bestia molt conegut en tota la comarca. Ab tal motiu han sigut presos dos subjectes com presumptos autors del crim.

Fornells 3.—Molt concorreguda 's vegé la festa major d'aquest poble; en la tarde del diumenje se ballaren sardanas executadas per la «Copla nova de Cassá» y per la nit dita copla obsequiá ab una serenata á las familias forasteras reunidas en la casa del senyor de Fuente Andrés, improvisantse mes tart un ball en la casa de don Joseph Fargas.

Girona 4.—Passan de cent los jesuitas que han passat aquets últims dias per la nostra estació en los trens procedents de Fransa y ab direcció á Barcelona.

Girona 5.—Per faltas comesas en lo servey de son cárrech han sigut multats ab vint y cinquanta pessetas respectivament, los conductors del correu desde Flassá á Torruella y La Escala y de Flassá á Palamós.

Correspondencias

de LA VEU DE CATALUNYA.

Madrid 3 de Agost.

Un periódich ressucitá avans d'ahir ab gran oportunitat l'informe de la Junta consultiva de Guerra presidida per lo general Córdoba ab motiu del projecte del ferro-carril dels *Alduides* en 1864. Aquest informe contrasta admirablement ab lo emés recentment per la mateixa Junta que are presideix lo general Jovellar; avuy aquesta creu inconvenient la línea de Canfranc, mentres que allavoras consideraba favorable pera la defensa d'Espanya un ferro-carril perpendicular á la elevada cordillera que separa á la península del resto d'Europa, atravesantla per son centro.

No era de la incumbència de la Junta composta de generals espanyols, considerar los beneficis quantiosos que una línia semblant produiria a tot lo país, principalment al Alt Aragó, a aqueixa comarca quals valls son tant fértils com pobladas y sas montanyas abundosas de riquesa forestal. Tampoch debian considerar lo desarrotllo que allí obtindrian necessariament la industria y 'l comers, morts per falta de comunicacions y fàcils mercats. Quant los Oscenses aixecan la vista y miran cap al Nort, sos ulls sols topan ab las inaccessibles rocas del Pirineu, posadas com una barrera insuperable pera sa activitat. Apenas poden espayarse mes enllá dels estrets horitzons que constituheixen sas fraus, obligats a contindre sa activitat dintre dels límits de son propi consum.

La Junta s' ha fixat solament en la qüestió de guerra, suposant 'l cas d' una invasió, com si aquestes fossin avuy tan fàcils com un cop d' estat, y com si aquest mateix Aragó no hagués donat provas evidentes del valor ab que sab defensar la bandera de la patria. En 1864 com he dit, la Junta opinaba, y ab rahó segons mon escàs criteri, que un ferro-carril es la via menos a propòsit pera realisar las invasions, perque l' exèrcit que la intentés tindria de ferho ab petites fraccions escalonadas com ho exigeix lo servey dels trens, exposantse a que 'l derrotés una petita partida possessionada de qualsevol montanya; los ferro-carrils serveixen per ajudar a la defensa y en aquest cas, molt mes, perque tenint de penetrar las líneas per las costas del Cantábrich y Mediterra, qualsevol exèrcit que estigués a la defensiva pendria per base lo centro servit per la línia central y seria ajudat de las anteriorment citadas. Allavoras la Junta s' extengué a exposar las fortificacions que serian necessarias dat cas que 's fes la línia.

Los governs no deurian atendre tant a meticulositats impropies de nostra época. Avuy y sempre s' evitan las invasions y las guerras acostant als homes y als pobles per medi de las comunicacions y permetent que las corrents del progrés toquin a tothom y principalment lligantlos ab interessos comuns com son la ilustració, l' industria y 'l comers.

Lo ferro carril dels *Aldudes* se feu célebre en 1864 y are s' ho fá 'l de Canfranc. ¿Es realment lo motiu de sa fama lo que poden interessar pera la independència nacional? En aquest país en que se sol fer tot sens tenir en compte l' interés general es lògich duptarho.

Caldas de Montbuy 3 de Agost.

Ja han terminat las festas ab que aquesta Vila ha celebrat a un temps lo séptim aniversari del atach dels carlins y la inauguració del ferro-carril. Per dos dias 'ls Calderins han estat plens de entusiasme, recordant als héroes de la jornada memorable del 29 de Juliol, y de alegría festejan la visita del progrés. Balls, serenatas, funcions de Iglesia, focs artificials y altres espectacles que no detallo, han contribuít a la animació de la festa.

Avuy tot ha tornat al estat de avans. Los vehins han tornat a son trevall; que no en vá tenen fama de actius é industriosos, y la calma ha substituít al bullici que ha anat mimvan ab la marxa successiva dels forasters.

Las festas passen donchs ja a la categoria d' un recort. Altres assumptos d' interés deuen cridar avuy nostra atenció y lo primer per ser mes necessari es la qüestió del nou cementiri. Tothom sab que 'l vell, situat darrera l' Iglesia y tocant a las casas de la població, es perjudicial a n' aquesta per las emanacions corrompudas a que dona lloch. Mes d' una vegada han deixat sentirse aquestas ab tal intensitat, que 'ls habitants mes pròxims han recorregut a la Junta local de Sanitat, no perque posés en práctica la erecció d' una nova necrópolis, sino a fi de que 'ls cadávres fossin enterrats de manera que no 's descobrissin sas estremitats y s' evités lo repugnant espectacle que s' ha dat ja, de que la quitxalla, apedregués un cráneo que per lo mal colgat vingué a sas mans. Lo resultat de

aqueixas gestions y fundadas queixas, ha sigut; que l' Ajuntament sino ho ha fet ja, tracta de adquiri uns terrenos en la part Est de la població, per emplantar lo nou Cementiri. Mes com per arribá a aquet punt se ha passat per molts peripecias, tractantse de aquet assumpto ja ab calor ja ab indiferencia, convé que ara aixó no 's repeteixi; convé que s' aprofiti l' entusiasme que han despertat aqueixas festas, a fi de que vencent 'ls obstáculos que oposan alguns mals fills d' aquet poble cegats per l' interés propi ó per una mala intelligencia, se porti a cap una millora, que a un temps reclaman lo bon nom, la higiene y la salut d' aquesta Vila.

Lo Corresponsal.

Espanya.

Madrid, 2.—Ha passat en Sevilla un fet que molts periódichs han calificat de crim, tant prompte com se n' han conegut algunascircunstancias, y que altres califican de desgracia, no obstant de que en la conciencia de tothom dista molt de poder ser considerat com a tal.

Se deya en un principi que una noya portuguesa, anomenada María Oliveiro, de 17 anys d' edat, de vida no exemplar, s' habia empenyat en crisar lo riu Guadiana, sens atendre 'ls consells que se li donaban manifestantli 'ls perills que oferia l' atravesar nandant lo Guadiana. La conseqüència fou que morí afeçada. Pero 's prestá luego a algunas consideracions l' haber entrat en l' hospital de Sevilla una companya de dita Oliveiro ab algunas contusions. També s' afegia que una tercera noya, amiga de las anteriors, habia fet algunas declaracions que aclaraban lo fet que tant cridá la atenció pública y que sembla comprometen a n' algunas personas influyents de Sevilla.

Se diu actualment que surtiren un dia de Sevilla María Oliveiro y duas amigas mes per anar a passar la diada en una casa de camp en companyia de tres ó quatre jovers perteneixents a familias tan conegudas com respectables. Se divertiren alegrement en las voras del Guadalquivir; pero al acabarse 'l dia aparegué 'l cadávre de la primera a sobre las aigües del Guadalquivir y completament despullat y la segona entrá al hospital, plé soncos de contusions.

Molts son los que temen que la cosa quedí morta, sens pendre's cap providencia relativa al aclariment d' aqueix fet; pero creyém que 'ls tribunals procurarán castigar als culpables, en cas de que sia un crim, per mes que 'ls criminals sian personas conegudas y respectables.

Oficial.

Ateneo lliure de Catalunya.—La Junta de Govern d' aquesta Societat, ha acordat invitar a tots los senyors Socis pera que se serveixin assistir a la casa mortuoria de son malográt consoci don Joaquim María Bartrina a las 10 del dematí del dia d' avuy, pera prestarli l' últim tribut de companyerisme.

Barcelona 4 d' Agost de 1880.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari, José M. Vallés y Ribot.

Administració principal de correus de Barcelona.—*Llista de las cartas, impresos y mostres detingudas en aquesta administració principal per falta de franqueix en lo dia de la fetxa.*

M. Esteliera (mostras), Perpiñá.—Joan Laporte (id.), Cevet.—Mestre d' estudi, Palau Tordera.—Joan Vilardebó, Figaró.—Miquel Molí, Borost.—Florentina Fernando, Soria.—Pilar Barberán, Olesa de Montserrat.—Domingo Alabet, Sans.

Barcelona 3 d' de Agost 1880.—L' Administrador principal, Lluís M. Zavaleta.

Comercial.

PORT DE BARCELONA

Embarcacions entradas en lo dia de ahir

De Marsella vapor de guerra inglés Helicon ab son equipa.

De Orán vapor Joven Pepe ab bous.
De Cartagena pailebot Estrella ab ferro.
Ademés 5 barcos msnors ab fruyta.

Despatxadas

Pera Newport vapor inglés Florence Richard, en lastre.

Id. Marsella vapor francés Eridan ab efectes.
Id. Lóndres vapor Soto.
Id. Cádiz vapor Comillas.
Id. Valencia vapor Rivera.
Id. Mahó vapor Menorca.
Id. Montevideu polacra Peratons.
Ademés 14 barcos menors ab efectes.

Sortidas

Pera Mahó vapor Menorca.
Id. Marsella vapor francés Eridan.
Id. id. vapor Vinuesa.
Id. Cardiff vapor inglés Lord Bute.
Id. Cete vapor francés Adela.
Id. Habana vapor Comillas.

CAMBIS CORRENTS

DONATS PER LA JUNTA DE GOVERN DEL COLLEGI DE CORREDORS REALS DE COMERS DE LA PLASSA DE BARCELONA LO DIA 4 DE AGOST DE 1880.

Lóndres, 90 d. fetxa, 48'25 per 5 ptas.
Paris, 8 d. vista, 5'03 p. per id.
Marsella, 8 d. vista, 5'03 p. per id.

8 DIAS VISTA.		DIAS VISTA	
Albacete.	2 1 dany.	Málaga.	3/4 dany,
Alcoy.	3/4 »	Madrid.	5/8 »
Alicant.	3/4 »	Murcia.	7/8 »
Almeria.	3/4 »	Orense.	1 3/8 »
Badajos.	7/8 »	Oviedo.	7/8 »
Bilbau.	3/4 »	Palma.	3/4 »
Búrgos.	1 1/4 »	Palencia.	1 »
Cádiz.	5/8 »	Pamplona.	7/8 »
Cartagena.	5/8 »	Reus.	1/2 »
Castelló.	3/4 »	Salamanca.	1 »
Córdoba.	5/8 »	San Sebastia.	3/4 »
Corunya.	1 »	Santander.	5/8 »
Figueras.	5/8 »	Santiago.	1 »
Girona.	5/8 »	Saragossa.	3/4 »
Granada.	7/8 »	Sevilla.	1/2 »
Hosca.	1 »	Tarragona.	3/8 »
Jeres.	5/8 »	Tortosa.	3/4 »
Lleyda.	5/8 »	Valencia.	5/8 »
Logronyo.	1 »	Valladolid.	7/8 »
Lorca.	1 »	Vigo.	3/4 »
Lugo.	1 1/4 »	Vitoria.	1 »

EFFECTES PUBLICHS.

Tit. al port. del deute cons. int. 19'75 d. 19'80 p.
Id. id. exterior em. tot. 20'45 d. 20'55 p.
Id. id. amortisable interior, 38'50 d. 38'75 p.
Ob. pera sub. a fer-car. de totas em. 39'75 d. 40' p.
Id del Banch y del Tresor. série int. 99'40 d. 99'60 p.
Id. id. exterior, 99'65 d. 99'85 p.
Id. Tresor sobre prod. de Aduanas, 98'75 d. 99'50 p.
Id. del Tresor Isla de Cuba 90'25 d. 90'50 p.
Bonos del Tresor 1.ª y 2.ª série, 97'50 d. 98' p.
Accions del Banch hispano colonial, 124' d. 124'25 p.

ACCIONS.

Banch de Barcelona, 147' d. 148' p.
Societat Catalana General de Crèdit, 171'50 d. 172' p.
Societat de Crèdit Mercantil, 38' d. 38'25 p.
Real Comp. de Canalisació del Ebro, 12'15 d. 12'35 p.
Ferro-carril de B a Fransa, 116'65 d. 117' d.
Id. Tarrag. a Martorell y Barcelona, 179' d. 179'50 p.
Id. Nort d' Espanya, 69' d. 69'25 p.
Id. Medina del Campo a Samora y de Orense a Vigo 53'75 d. 54'25 p.
Id. Alm a Val y Tarragona, 119'50 d. 120'50 p.
Id. Valls a Vilanova y Barcelona, 48' d. 48'50 p.

OBLIGACIONS.

Empréstit Municipal, 100' d. 100'50 p.
Id. id. cédulas hipotecarias, 95' d. 95'50 p.
Ferro-carril de Barc. a Saragossa, 104'50 d. 105' p.
Id. id. id.—Série A.—58'75 d. 59' p.
Id. id. id.—Série B.—59'50 d. 60' p.
Fer-car. Tarrag. a Barc. y Fransa, 105'75 d. 106' p.
Id. Tarragona a Martorell y Barcelona y de Barcelona a Girona, 101'90 d. 102'25 p.
Id. Barc. a Fransa per Figueras 60'50 d. 60'75 p.
Id. Minas S. Joan de las Abadessas, 91'85 d. 92' p.
Id. Grau de Valencia a Almansa, 48'15 d. 48'25 p.
Aigües subterraneas del Llobregat, 85' d. 86' p.
Canal d' Urgell, 49' d. 50' p.

TELEGRAMAS COMERCIALS.

Liverpool 3 Agost de 1880,
Vendas de cotó, 8000 balas.
Mercat sostingui.
Nova-York 2 d' Agost.
Cotó 11 9/16 oro.
Arribos 2000 balas en 7 dias.

BOLSÍ. (Segons nota de la casa Espinach).—A las deu de la nit quedava lo Consolidat a 19'75.

SECCIÓ DE ANUNCIS

 DON
Joaquim M. Bartrina
 Y DE AYXEMÚS,
 ha mort á las 3 d' ahir matí.
 E. P. D.

Sos affigits pares, germá, germana y demás parents, al participar á sos amichs y coneguts tant trista nova, 'ls pregan lo tingan present en sas oracions y se serveixin assistir avuy dia 5, á las deu en punt, al enterro que sortirá de la casa mortuoria, carrer de Tallers número 2.

SOLUCIÓ CASES

de clorhidro fofato de cals.

Unica aprobada y recomenada, per la Real Academia de Medicina y demás corporacions mélicas, que la recomanan eficazment com 'l més poderós dels reconstituyents, pera los casos de debilitat general, clorosis, raquitisme, tísis, falta de appetit, etc., sustituhint ab ventaja á la de Coirre.—Al por major Senyors Aviñó y Casés, plassa de la Llana, 11.—Barcelona.

Marca de la fábrika.

CALSAT A MÁQUINA.

BARATURA SENS IGUAL. — Carrer de la Fustería, 5. Botinas pera caballer de 7 pessetas y mitja á 12. — Id. pera senyora de 6 á 13. Tot lo calsat portará estampada en la sola la marca de fábrika.

ALS MALALTS DE VENÉREO Y SÍFILIS.

Curació segura sens mercuri, del venéreo, síflis, impotencia y gota militar. En lo acreditat gabinet de curació dels Doctors Cuesta y Monedero, Cadena, 36, primer.

CONSULTA DEL DR. VIDAL SOLARES,

de las facultats de Madrit y Paris. Antich metje extern per oposició, de 'ls hospitals de Paris.—Enfermetats de 'ls noys y de las donas.—Reb de 2 á 4: los dias festius de 9 á 11 del dematí.—Cárme, 3, pral.

LA EMBALADORA MODERNA.

Aquesta Embaladora, qu' es la més económica, 's dedica exclusivament á embalar mobles, máquinas, mármols, rajolas y tota classe d' objectes. Carrer Nou. 88, botiga.

EDUARDO LOPEZ.

Classes de càlcul mercantil, teneduria de llibres, ortografia y correspondencia comercial.

á satisfacció del alumno.

Véjintse sos quadros. Viu, Cárme, 19, 1°.

AXEROP SULFURÓS AGUILAR.

Específich pera la curació dels brians. Son efecte es més eficaz que las aguas de la puda. En los divuyt anys que seguim preparant aquest específich, son crédito sempre en augment, cuant pera la curació dels brians, que en pochos dtas perden costras y escamas, com pera corretgir las irritacions pulmonars, raringeas, de la vejiga y de la uretra; y també pera destruir los mal efectes del mercuri.—Pot 12 rals.

Farmácia Aguilar, Rambla del Centro 37.

